

Deutz-Fahr zelfrijdende grootpakpers in rook op

Ongeveer tien jaar geleden lanceerde Deutz-Fahr een zelfrijdende grootpakpers, de PowerPress 120 H. Een ontwikkeling die in ons land een speciaal tintje kreeg, omdat bij de oogst van vezelhenneep in Noordoost-Nederland de keuze op deze machine viel. Toen een verrassende ontwikkeling, maar inmiddels al bijna weer vergeten.

Tekst: Jannes Hoenderken – Foto's: Foto's: Archief Nationaal Museum Historische Landbouwtechniek, Wageningen

Op de Agritechnica 1993 in Hannover introduceerde Deutz-Fahr met de PowerPress 120 H de eerste zelfrijdende grootpakpers. Wie die grote zelfrijder voor het eerst zag, constateerde in de vormgeving een grote overeenkomst met de gelijknamige maaidorsers. Niet verwonderlijk want de PowerPress werd gebouwd in de Deutz-Fahr fabriek in Lauingen. Door de opsplitsing van het Deutz-Fahr concern in een poot zelfrijders en een poot (getrokken) werktuigen, kwam de groep 'gemotoriseerd' te zitten zonder een pers. En in het toenmalige 'full-line' gevoel

moest dat gemis worden aangevuld. Deutz-Fahr heeft toen de grootpakpers van Fortschritt omgebouwd en op een onderstel van een maaidorser geplaatst. Voor de invoer werd een 3 m brede opraper van een veldhakselaar gebruikt of in stro en graszaadhooi een veel bredere opraper van 6,40 of 8,40 m breed. Daarmee konden twee of drie zwaden tegelijk worden opgenomen.

■ In stro weinig problemen

De PowerPress 120 H kreeg een sterke luchtgekoelde zescilinder Deutz motor met een

turbo met een vermogen van 164 kW (223 pk). De traploze transmissie die ook bij de maaidorsers werd gebruikt heeft vier snelheidsniveaus, van 0 tot 3,9 km/h, 0-6,9 km/h, 0-9,5 km/h en 0-20 km/h. De bestuurder kon zo altijd een goede rijsnelheid met voldoende koppel kiezen. In stro en (graszaad-)hooi werkte de pers tot volle tevredenheid en met een enorme capaciteit. Uiteraard was de rijsnelheid bij gebruik van de brede opraper lager dan in de standaard uitvoering. Het verschil in rijsnelheid tussen de machine met 6,40 m opraper (voor twee zwaden) en de 8,40 m (voor

drie zwaden) was in de praktijk nauwelijks te constateren, omdat in de laatste situatie het middelste zwad zonder extra krachten in de invoer loopt.

■ Vezelhenneep ander koek

Vezelhenneep kan een hoogte bereiken van ongeveer 4,50 m. Bij de oogst wordt dit stokkige en vezelige materiaal gemaaid en met hulp van een hakselaar met een rijonafhankelijke bek gesneden in stukken van circa 70 cm. Bij de keuze van een grootpakpers binnen het project Vezelhenneep in Noord-oost-Nederland hadden de projectleiders zich uitgebreid georiënteerd. Uiteindelijk is de keuze gevallen op de zelfrijdende PowerPress, omdat die niet werkte met een voorkamer en daardoor het mooiste werk leverde. Dat met deze keuze niet alle problemen waren opgelost, bleek in het eerste seizoen. Vezelhenneep is een totaal ander gewas dan stro en hooi. Het veel taaiere gewas geeft gemakkelijk aanleiding tot wikkelen bij de invoerorganen. Om van dat wikkelen verlost te worden, werden de kettingen en meemers van de invoer met doeken bekleed. Daarnaast werden schrapers op de assen van de achterste rol van beide opvoerkettingen gemonteerd om te voorkomen dat hennep ging wikkelen, heet werd en in brand kon vliegen. En dan nog was de gouden stelregel: de zon moet schijnen.

■ Brandgevaar

Tijdens het persen van het droge materiaal wordt de luchtgekoelde motor behoorlijk heet. Als dan wat kort materiaal om de motor dwarrelt, is er een potentiële brandhaard aanwezig. Wanneer taai materiaal gaat wikkelen, ontstaat een tweede bron voor brand. Een van de gebruikers van de PowerPress heeft daarvoor zijn gehele machine verloren. Loonwerker Stevens uit Wildervank gebruikt de pers overigens nog steeds, maar nog uitsluitend in stro. Hij onderkent het gevaar van brand. Daarom is op hun bedrijf de regel ingevoerd: elke avond alle kwetsbare delen direct schoonblazen. Vooral de koelribben van de motor krijgen daarbij aandacht. Om in het veld bij calamiteiten snel te kunnen reageren bij een brandje, heeft Stevens – naast de vereiste brandblusser – een 300 l watertank op de pers geplaatst, als een extra veiligheid.

■ Onderhoud

Bij het persen krijgt het persgedeelte flink voor zijn kiezen. Vooral bij de stugge en vezelige hennepstengels resulteerde dat in veel slijtage en een hoge post onderhoud. Als een stugge vezelige hennepstengel precies onder

Bij de PowerPress 120 H was als optie een pakkenwagen leverbaar. Tijdens het persen worden daarop de geperste pakken gestapeld en meegenomen. Deze wagen wordt bij verplaatsingen gebruikt voor het transport van de brede opraper.

de naald van een van de vijf knopers kwam, was de knoper vaak helemaal ontzet en kostte de reparatie vaak veel tijd. Op sommige persen die in de hennep werkten, is het gehele knoopapparaat daarom verzwaard.

■ Doek gevallen

Bij de graan- en bietenoogst wordt de oogst geheel uitgevoerd met zelfrijders. Ook bij de aardappeloogst is het aandeel zelfrijders aanzienlijk. Bij veel andere werkzaamheden heeft het getrokken en aftakasaangedreven werktuig nog steeds de overhand, ook bij de opraappersen. Met de uitplaatsing van de productie van Deutz-Fahr maaidorsers lijkt ook het doek gevallen voor de PowerPress. Omdat de meeste pakken gemaakt worden van droog materiaal onder gunstige weersomstandigheden (weinig insporing) lijkt het twijfelachtig of de zelfrijdende opraappers een hernieuwde kans gaat krijgen. Met grote en brede harken kunnen volumineuze zwaden worden gemaakt die de optionele brede opraper overbodig maken. En bij getrokken persen is de grotere afstand tussen de hete trekkermotor en het brandbare materiaal dat om het perskanaal dwarrelt, een aantrekkelijk veiligheidsaspect. ■

Met dank aan Eric Stevens (Wildervank) en Henk Velsink (Erica).

Deutz-Fahr PowerPress 120 H

Pakafmetingen:	1,20 x 0,85 x {1,20-2,50} m
Perskanaal	driezijdig instelbaar op dichtheid
Persdichtheid:	in stro tot 160 kg/m ³ , in hooi tot 220 kg/m ³ en in voordrooggras tot 370 kg/m ³
Breedte opraper:	3,0 m, 6,4 m of 8,4 m met vier tandbalken
Toerental perswagen	33 slagen/min
Bindingen:	5 knopers, systeem Deering
Afmetingen:	3,67 m hoog en 3,00 m breed 6,90 m zonder opraper en 9,65 m in bedrijfstoestand 16,65 m bij aangekoppelde transportwagen voor de opraper
Gewicht	11.200 kg
Motor	Deutz BF6L 913 C, zescilinder met turbo
Vermogen	164 kW (223 pk)
Banden:	voor 23.1R26, achter 16.0/70-20

In stro werkt de zelfrijdende pers goed. Maar omdat de motor dicht bij het persgedeelte zit en droog kort materiaal aanwezig is, is er een redelijke kans op brand.